

Dvaadvacátá Ji.hlava: od Gorbačova po virtuální světy

Za dva týdny startuje dvaadvacátý ročník Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava. Co nabídne? Filmové portréty politiků od Gorbačova po Putina, pohled do „Noemovy archy“ za polárním kruhem i příběh jednoho chátrajícího skleníku na Ukrajině. Tradičně představí soutěžní novinky stejně jako rozsáhlou přehlídku snímků cinema verité nebo světy virtuální reality.

Program nabídne dohromady 327 snímků. „Překvapuje mě, že je dokumentární film stále opomíjen, přestože patří v kinematografii k tomu nejzajímavějšímu. Oproti hranému filmu mnohem věrněji zrcadlí naše vlastní otázky, pochyby, radosti i prohry. Dokumentární film není určen k tomu, abychom v kině na chvíli zapomněli na vlastní život, ale naopak abychom si ho uvědomili,“ říká ředitel festivalu Marek Hovorka. „Právě v dokumentu probíhá skutečný zápas o film, hledání jeho nových možností, témat a perspektiv. Jsem rád, že letošní Ji.hlava přináší unikátní kolekci snímků, které diváci nemají možnost nikde jinde vidět,“ dodává. Letošní přehlídka uvede stovku filmů ve světové premiéře, třiaadvacet snímků v premiéře mezinárodní a sedmnáct premiér evropských.

Cinema verité: inspirace pro Kubricka

Kromě tradičních soutěžních sekcí představí letošní ročník rozsáhlou přehlídku nazvanou **Direct Verité**. „Do sekce Direct Cinema a cinema verité patří produkce tří zemí: Kanady, Francie a Spojených států. Kolekce pětadvaceti snímků nabízí jedinečnou možnost zhlédnout klíčová díla charakterizující všechny etapy vývoje obou proudů,“ přibližuje sekci její dramaturg David Čeněk. Retrospektiva představí díla **Jean Roucha**, **Françoise Reichenbacha** nebo **Richarda Leacocka**. Nebudou chybět ani čeští zástupci **Evald Schorm** nebo **Radúz Činčera**. „Většina filmů je pro české diváky neznámá. Především zásadní díla cinema verité, jako *Pohled na šílenství* nebo *Námořní pěchota*, která inspirovala úvodní scénu *Olověné vesty* Stanleyho Kubricka. Stejně dokumentární portrét nositele Nobelovy ceny Boba Dylana *Neohlížej se*, jenž je esencí amerického direct cinema,“ dodává Čeněk. Hostem této sekce bude třiaosmdesátiletý kanadský režisér Marcel Carrière.

Orbán a vězení

V sekci **Česká radost** bude letos soutěžit třináct snímků. Politickou situaci v současném Orbánově Maďarsku přibližuje film *Iluze* režisérky **Kateřiny Turečkové**, která formou simulované počítačové hry předvádí tamější společenské problémy. „Nejnáročnější polohou filmu bylo nepodlehout vlastní paranoi, normalizovanému myšlení, které postavy a systém, o němž jsem točila, neustále produkují,“ říká Turečková. Dokumentarista **Jiří Holba** ve filmu *Feral* představuje osobnost Karla „Charlieho“ Soukupa, slavného undergroundového písničkáře a signatáře Charty 77, který posledních třicet let žije v australské buši jako poustevník. „Chodili jsme po buši, kolem nás na čtyřicet kilometrů nikdo kromě divokých krav a další australské zvěřiny,“ přibližuje Holba atmosféru filmu. Soukup pak bude osobně jedním z hostů Ji.hlav. „Prožitek vězení“ slibuje čtyřhodinový snímek **Karla Žaluda** *Uzamčený svět*, který zachycuje osudy tří vězňů. „Záměrem bylo představit na silných příbězích několika lidí v různých fázích výkonu trestu průřez systémem nápravné péče, ale i přesah k úvahám o vině, trestu, spravedlnosti, o tom, zda se člověk v našem represivním systému skutečně může napravit či změnit,“

přibližuje film režisér. Silnou obrazovou podívanou slibuje *Kibera: příběh slumu Martina Páva*, který zachycuje život v jednom z největších slumů v Africe, kde na rozloze dvou a půl kilometrů čtverečních žije více než milion obyvatel. Na hranici dokumentu a hraného filmu pak stojí portrét básníka a teoretika umění Vratislava Effenbergera, který natočil **David Jařab**. Jeho *Vratislav Effenberger aneb Lov na černého žraloka* skládá obraz významné a dosud neprávem opomíjené osobnosti české kultury dvacátého století, a to prostřednictvím vzpomínek jeho syna i přátel, ale také realizací dosud nerealizovaných Effenbergerových filmových scénářů. Na hranici dokumentu a hraného filmu stojí snímek *Hovory s TGM* režiséra **Jakuba Červenky**, který podle scénáře historika **Pavla Kosatika** inscenoval filmový dialog prezidenta Masaryka se spisovatelem Karlem Čapkem. „Sekce Česká radost chce sledovat všechny tendence, které český dokument nabízí,“ vysvětluje výběr filmu do soutěže Marek Hovorka.

Sen, Írán a karavan

Sekce **Opus Bonum** věnovaná světovému dokumentárnímu filmu promítne letos sedmáct snímků: z Portugalska, Francie, Kanady, Belgie, ale třeba i z Filipín. Ve světové premiéře uvede například belgický snímek *Volný pokoj* režisérky **Alexandry Kandy Longuetové**, která zachycuje v „lynchovském“ stylu osudy čtyř lidí v jednom chátrajícím americkém motelu. „Je to film o konci amerického snu: unavení řidiči kamionů, stárnoucí prostitutky, mizení,“ přibližuje film dramaturg festivalu Petr Kubica. Protiváhou *Volného pokoje* může být italský snímek *De Sancto Ambrosio* režiséra **Antonia Di Biasea**, který na zvonici kostela v jednom malém italském městečku umístil kameru a jejím prostřednictvím zachytil tamější život. Svatba, pohřeb, klimbající turisté na lavičkách, voyeurské pohledy do oken okolních domů. Francouzský snímek *Western, rodina a komunismus* režiséra **Kriefa Laurenta** pak vezme diváky do exotického Íránu, kam se režisér vydal v karavanu na dovolenou se svou ženou a dvěma malými dcerami.

Babička z Krymu a zimní zahrada

Patnáct snímků představí sekce **Mezi moři**, která je přehlídkou toho nejzajímavějšího ze střední a východní Evropy. Ve světové premiéře uvede Ji.hlava například snímek *Moje babička z Marsu* režiséra **Aleksandra Mihalkoviče**, který zachycuje svoji ukrajinskou babičku, jež kvůli aktuální politické situaci přemítá na anektovaném Krymu, zda zůstat, či odejít. Rovněž na Ukrajinu zavede diváky poetický snímek *Příběh skleníku Simona Mozgovyiho*, který pojednává o jedné chátrající zimní zahradě a zoufalé snaze staré zahradnice tuto stavbu zachránit. O eutanazii nevléčitelně nemocné Janette pak pojednává snímek slovenského režiséra **Tomáše Krupy** s názvem *Dobrá smrt*.

Debutanti: boj i ráj

Ani letos nebude chybět sekce **První světla**, která představí jedenáct výrazných debutantů a debutantek. Jedním z nich je francouzský fotograf a filmař **Cyprien Clément-Delmas**, jehož prvotina *Kluk z války* vypráví příběh osmnáctiletého Ukrajince, jehož velkým snem je jít bojovat za vlast. Venezuelská režisérka **Dulce Ferreirová** pak ve světové premiéře uvede snímek s názvem *Ráj*, který sestává z videonahrávek rodinného života. Na pozadí soukromých záležitostí sledujeme politický i ekonomický vývoj země.

Skladiště semen i vraždící roboti

Tři oddělené **sekce svědectví o politice, poznání a přírodě** nabídnou v letošní Ji.hlavě dohromady dvě desítky filmů. Mezi nimi třeba americký snímek *Krvavá cesta*, do nějž jeho autor, **Jonathan Hacker**, sestříhal home videa a „selfička“ teroristů z různých částí světa ve snaze proniknout do jejich „myšlení“. Libanonsko-norský snímek *Divocí příbuzní* přiblíží novodobou „Noemovu archu“ – místo za polárním kruhem, kde jsou skladována, podobně jako zvířata na bájných lodích, semena všech existujících rostlin. Za zmínku jistě stojí i americký snímek *Pravda o vraždících robotech* režiséra **Maxima Pozdorovkina**, který se zamýšlí nad budoucností soužití člověka a nových technologií.

Herzog, Mansky, underground

Nesoutěžní sekce **Zvláštní uvedení** nabídne výběr ze sedmnácti filmů. Na programu jsou nejen dříve avizované novinky od **Jeana-Luca Godarda** nebo **Wima Wenderse**, ale také nový film neméně slavného **Wenera Herzoga**: portrét posledního sovětského prezidenta nazvaný *Setkání s Gorbačovem*. „Chtěli jsme u něj najít něco, co nevypráví jen o jeho duši, ale o duši celého ruského národa,“ říká Herzog o Gorbačovovi. Ruský režisér **Vitaly Mansky** pak osobně na festivalu uvede v české distribuční premiéře snímek *Svědkové Putinovi*, který nahlíží z nebyvalé blízkosti současného ruského prezidenta. Ve filmu se režisér vrací ke svému materiálu z let 1999 a 2000, kdy Putin nastoupil do funkce za silné podpory svého předchůdce Borise Jelcina, a přidává aktuální komentář. Čínský film *Report* si pak užijí nejspíš jen ti nejtrpělivější: portrét čínského undergroundu totiž trvá dvanáct hodin.

Fascinace: světová soutěž a EXPRMNTL.CZ

Pevnou součástí festivalového programu jsou každoročně také experimentální dokumenty. „Propátráváme festivaly, filmové i umělecké školy. Vyhledáváme filmy proslulých experimentátorů či výtvarníků, ale i nových talentů s vášní zkoumat a hledat možnosti výrazových prostředků, možnosti média a technologií. Z dvanácti set filmů jsme vybrali zhruba tři desítky do světové soutěže,“ říká dramaturgyně Andrea Slováková. Sekce **Fascinace** se věnuje světovému filmu, **EXPRMNTL.CZ** pak českému. „Najdeme tu krátké filmy od lyrických vytržení po sofistikované eseje, od intimních vyjádření po politicky odvážné koláže,“ dodává Slováková. Osobně zve na *Buffer Zone Blues* slovenského režiséra **Franze Milece**, který z webové aplikace Google Maps shromáždil záběry objektů, které byly v padesátých letech možnými cíli jaderného útoku na Československo.

Vzhůru do virtuální reality

Ji.hlava letos dále představí dosud nejrozsáhlejší přehlídku 360° a interaktivních děl u nás. Diváci budou moci nahlédnout „dovnitř filmu“ prostřednictvím virtuálních projekcí, vstoupit do světa jednotlivých protagonistů. Program je rozdělen na kino a instalace. Zatímco v kině se divák posadí na otočnou židli a bude sledovat film kolem sebe z třistašedesáti různých úhlů, instalace mu umožní pohybovat se v prostoru a stát se součástí interaktivního prostředí. „Vybírali jsme taková díla, která se vždy různými způsoby vztahují k realitě. Na jedné straně bychom rádi návštěvníkům zpřehlednili typické tendence v tvorbě pro prostředí virtuální reality, na straně druhé však vřazením i náročnějších, hybridních či abstraktnějších děl program ukazuje razantní estetický vývoj a

rozdílnost způsobů vyprávění i konstrukce světů ve virtuální realitě,“ říká kurátorka Andrea Slováková. Program nabídne mimo jiné instalaci *Unrest (Neodpočineš si)*, která simuluje pocit pacienta se svalovou atrofií. *Beyond the Typhoon (Po tajfunu)* pak rekonstruuje krajinu ostrova Gulangyu, která se po tajfunu Meranti proměnila v postapokalyptickou poušť.

Kuba vzdorující, Hirošima ekologická

Dvaadvacátá Ji.hlava představí také **Dokumentární dialogy**, které proběhnou v rámci rozšířeného Inspiračního fóra. V moderovaných rozhovorech se tu představí čtveřice hostů. „Znám je skrze síť svého dokumentárního života posledních let. S experimentálním básníkem **Davidem D Omni** jsem natáčel na Kubě o jeho životě v undergroundu, **Alexandra Rodionova** jsem poznal v Moskvě díky svým přátelům z výjimečného divadelního hnutí Teatr.Doc a **Tadatoshiho Akibu**, starostu Hirošimy, jsem virtuálně potkal během natáčení *Anarchismu pro začátečnický a Českého míru*,“ vysvětluje kurátor fóra Filip Remunda. „Jejich život a tvorba mě inspirují, setkání s jejich světy změnila ten můj. Nekonečná kubánská revoluce, ruský policejní stát i korporativní Japonsko tváří v tvář těmto odvážným nositelům světla jasně prohrávají,“ dodává Remunda. Čtvrtým hostem bude pak **Adam Michnik**, polský spisovatel, historik a šéfredaktor deníku Gazeta Wyborcza. V osmdesátých letech byl jednou z předních postav Solidarity: kvůli svému protikomunistickému postoji strávil šest let v polských věznicích.

Masterclass: Zanussi i videoart

Vedle programu Inspiračního fóra nabídne Ji.hlava i tradiční „masterclasses“, tedy přednášky filmových profesionálů. Svou práci přiblíží divákům přední polský režisér **Krzysztof Zanussi** nebo rakouský režisér **Gustav Deutsch**, který se ve své tvorbě zabývá fenomenologií filmového média. O práci s archivními materiály promluví rumunský režisér a držitel Křišťálového globu z karlovarského festivalu **Radu Jude**. „Domnívám se, že film se nemusí opírat jen o příběh v tom dramaturgickém slova smyslu, kdy jedna postava reaguje na druhou. Můžete vedle sebe položit fotografii, nějaký zvuk, kousek melodie spolu s archivními záběry, a pak i herce. Výsledkem je objekt s myšlenkou, kterou jinými uměleckými prostředky nevyjádříte,“ říká Jude.

Kdo zasedne v porotě?

Soutěž zahraničních dokumentů Opus Bonum má jako vždy jediného porotce: letos jím bude právě Zanussi. V mezinárodní pětičlenné porotě sekce Mezi moři zasedne například americký filozof a filmový teoretik **Thomas E. Wartenberg** nebo britský hudebník a hudební teoretik **David Toop**. Nejlepší český dokument vybere porota, jejímiž členy budou mimo jiné oscarová režisérka **Marie Dvořáková** a dlouholetá kurátorka Brooklynského muzea v New Yorku **Charlotta Kotíková**. Nejpovedenější debut v sekci První světla vyberou zástupci světových festivalů, a to napříč kontinenty: z Francie přijede kurátorka pařížského Centre Pompidou **Charlene Dinhutová**, až z Blízkého východu pak režisérka a kurátorka **Maya Shurbajiová**. Nejlepší experimentální film posoudí tradičně rodinná porota. Do Ji.hlavu se letos vydají z Chorvatska producentka **Marina Kožulová**, která působí v organizaci na podporu experimentálního filmu, a režisér a producent **Hrvoje Hribar**, díky němuž se v Chorvatsku natáčela například Hra o trůny, Borgiové nebo Star Wars. Nebude chybět ani studentská porota sestavená ze středoškolačů – ti vyberou nejlepší film ze sekce Česká radost.

Krátká radost: rozhodněte o vítězi a nominujte na Oscara!

Krátká radost je soutěžní sekce uvádějící snímky z celého světa, které v krátké stopáži ukazují možnosti a sílu dokumentu. V letošním roce budou již podruhé všechny nominované filmy zpřístupněny online od 15. do 28. října na portálu DAFilms.cz. Porotu této sekce tvoří přímo diváci, kteří mohou na webu také hlasovat, a to až do půlnoci 21. října. Vítězný film získá online distribuci a propagaci v hodnotě 3000 euro a bude tradičně nominován do předvýběru amerických Oscarů v kategorii krátký dokumentární film.

Institut dokumentárního filmu: pro filmaře i laiky

Své aktivity představí v Ji.hlavě také Institut dokumentárního filmu. Již podesáté udělí cenu **Silver Eye**. O vítězích v kategorii krátký a celovečerní dokumentární film rozhodnou dvě odborné poroty. Autoři vítězných snímků získají finanční odměnu ve výši 2 250 euro určenou na podporu distribuce filmu a také celoroční festivalový servis East Silver Karavany v hodnotě dalších 2 250 euro.

Letos po patnácté proběhne také trh **East Silver**. Pro filmové profesionály bude otevřena videotéka s dokončenými filmy ze střední a východní Evropy po celou dobu konání festivalu Ji.hlava. Zařazené filmy budou přístupné i během roku v online videotéce na webu Institutu dokweb.net.

Převážně pro filmaře je určený **Mezinárodní workshop Ex Oriente Film** zaměřený na vývoj a financování kreativních dokumentárních filmů. Druhý ze tří týdenních workshopů se uskuteční tradičně v Ji.hlavě ve dnech 24. až 29. října. Jeho součástí jsou individuální konzultace a přednášky renomovaných filmových profesionálů. Otevřený program nabídne například přednášku a masterclass **Mikea Bonanna** (*The Yes Men*), **Susanny Baranzhiev**, **Seana McAllistera** a dalších.

Alternativní distribuční platforma a unikátní filmový klub **KineDok** nabídne pak site-specific projekci filmu *Mrtvý národ* za účasti rumunského režiséra Radu Judeho. Projekce se uskuteční 28. října v 19 hodin v blízkosti památníku připomínajícího vypálení jihlavské synagogy. Film si budou moct diváci vychutnat ve formě takzvaného silent kina (zvuk si naladí do sluchátek přes své mobilní telefony).

22. ročník MFDF Ji.hlava proběhne od 25. do 30. října. Více informací najdete na novém webu festivalu: www.ji-hlava.cz.

PARTNEŘI a SPONZOŘI

Hlavní podporovatelé

Ministerstvo kultury ČR
Státní fond kinematografie
Kreativní Evropa MEDIA
Statutární město Jihlava
Kraj Vysočina

Hlavní partneři

Current Time TV
UPP

Generální mediální partner

Česká televize

Exkluzivní mediální partner

Český rozhlas

Hlavní mediální partneři

Aktuálně.cz
Respekt

Partneři Industry programu

Asociace producentů v audiovizí
Central European Initiative
Mezinárodní visehradský fond

Partneři Ji.hlava Film Fund

UPP
Soundsquare
Centrum dokumentárního filmu

Spolupředatel Industry sekce

Institut dokumentárního filmu

Partnerský projekt

Doc Alliance Films

Za podpory

Česká centra
Česko-německý fond budoucnosti
German Films
Francouzský institut
Heinrich Böll Stiftung
Institut Adama Mickiewicze
Italský kulturní institut
Maďarský institut
National Film Board of Canada
Portugalské centrum Praha
Rakouské kulturní fórum
Rumunský kulturní institut

Zuzana Kopáčová

+420 607 985 380 / zuzana@ji-hlava.cz

Slovenský institut
Swiss Arts Council Pro Helvetia
UniFrance
Velvyslanectví Kanady
Velvyslanectví Státu Izrael
Velvyslanectví Švýcarska
Velvyslanectví USA
Zastoupení Evropské komise v České republice
Zastoupení Valonsko - Brusel
Zastoupení vlámské vlády v ČR

Partneři Inspiračního fóra

Friedrich Ebert Stiftung
Heinrich Böll Stiftung
Nadace Karla Janečka
Via Clarita

Partneři Ji.hlava dětem

Rodinný zábavní park Robinson Jihlava
Dětský lesní klub Hájenka
Kavárna Paseka
Baby Office
Vyšší odborná škola grafická Jihlava

Partner VR Zone

Brainz
Go360

Partner Game Zone

Asus
Genesis
X-Gamer
X-play

Oficiální festivalový vůz

FORD Autocentrum – Rozkoš Jihlava

Oficiální přepravní partner

TNT

Oficiální pivo festivalu

Pivovar Ježek

Regionální partneři

Ammeraal Beltech
Chesterton
Javab
Kronospan
Mitech
Sepos

Hlava

25. — 30. 10. 2018
www.ji-hlava.cz

22. Mezinárodní festival
dokumentárních filmů

Ji.

Oficiální dodavatelé

Ackee mobile applications / APP4FEST
AZ Translations
Biofarma Sasov
BIOFILMS
Böhm
Dřevovýroba Podzimek
Farmářka
Fine Coffee
Hrádecký Med
Kofila
KOMA MODULAR
Mlékárna Krasolesí
Seicha
Spokar
Studio VOKO
Tonera
TREBITSCH old town distillery
Vinařství Hrdina & dcera

Dále spolupracujeme

Aerofilms
Dederova kola
Dům kultury a odborů Jihlava
Horácké divadlo Jihlava
Chateau Herálec
Město Třešť
Nacokolo
Newton Media
Oblastní galerie Vysočiny
Vysoká škola polytechnická Jihlava

Mediální partneři

25fps
A2
Alarm
Cinema
Cinepur
Dějiny a současnost
Film a doba
Iluminace
Radio 1
Revolver Revue

Regionální mediální partneři

City.cz
Jihlavská Drbna
Jihlavské listy
Hitrádio Vysočina
SNIP & CO

Zuzana Kopáčová

+420 607 985 380 / zuzana@ji-hlava.cz

Mediální spolupráce

7.G
ArtMap
ČSFD
Deník Referendum
Festival Guide
Flash Art
Full Moon
H_aluze
HisVoice
Host
Kapitál
kult.cz
Literární noviny
Magazín Soffa
Nový prostor
protišedi.cz
UNI

Zahraníční mediální partneři

Cineuropa
Film New Europe
Kinečko
Kino Ikon
Kinema.sk
Modern Times Review
Variety

Mediální partneři Inspiračního fóra

EDUin
Flowee.cz
Vesmír

Hlava

25. — 30. 10. 2018
www.ji-hlava.cz

22. Mezinárodní festival
dokumentárních filmů

Ji.